

Motion till riksdagen

1989/90:N39

av Krister Skånberg och Lars Norberg (båda mp)
med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Energiförsörjning och energianvändning inom naturens ramar

Förbrukning av ändliga resurser och miljöbelastning från energiomvandling skapar stora och växande problem. Sverige kommer förr eller senare att tvingas att ställa om sin energiförsörjning och energianvändning till miljövänliga och energieffektiva system. Ju längre vi dröjer med att påbörja denna omställning, desto större påfrestningar kan befaras. Energiforskningen bör till stor del inriktas på utveckling och framtagning av fungerande prototyper och systemlösningar.

Miljöpartiet har i en tidigare motion i år föreslagit en ny professur i miljö- och energisystem.

Vi föreslår nu att riksdagen hos regeringen begär förslag till utformning av system för energiförsörjning och energianvändning inom naturens ramar som ger så gynnsamma miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser som möjligt. Förslaget bör innehålla:

- Övergripande bedömningar av hur mycket energi för olika ändamål som kan hämtas från olika förnybara källor och hur denna energi vid behov kan lagras och överföras till användaren.
- Vilken roll biobränslen, vindkraft och andra förnybara energikällor skall spela, förslagsvis i 3-årsintervall under ca 30 år.
- Vilka forsknings- och utvecklingsinsatser som krävs för att klara en omställning till ett system för energiförsörjning och energianvändning inom naturens ramar och en beräkning av resursbehoven.

I miljöpartiets partimotion anger vi bl.a. följande ramvillkor:

- Energiförbrukningen bör på sikt halveras. Den operativa målsättningen skall vara en årlig minskning av energiförbrukningen med 2 % om året. Halveringen uppnås då på 35 år.
- Kärnkraften avskaffas snabbt, minst två reaktorer 1990.
- Fossilbränsleanvändningen minskas radikalt med 85 % på 25 år. Det kräver minst en fördubbling av inhemska biobränslen.
- Elproduktionen baseras på existerande vattenkraft, vindkraft och kraftvärme genererad med inhemska bränslen.
- Solvärme skall i stor utsträckning användas för bostadsuppvärmning.

Vi föreslår:

- att Energiforskningsnämnden får i uppdrag att göra en sammanställning över vad som hittills gjorts och blivit känt i Sverige och utomlands, bl.a. i Tyskland och Sovjet och vilka forsknings- och utvecklingsinsatser som behöver göras för att ta vara på vätgasens möjligheter som energibärare, bl.a. som miljövänligt fordonsbränsle och för energilagring,
- att regeringen till nästa riksmöte återkommer med förslag till de FoU-insatser som krävs för att kunna använda vätgasen som energibärare enligt Energiforskningsnämndens sammanställning.

FoU-insatser för effektivare energianvändning

Vi kräver att den svenska regeringen tar initiativ till och beviljar anslag för forsknings- och utvecklingsarbete i Sverige, i Norden och internationellt *dels* för att kartlägga och praktiskt pröva en rad möjligheter för kraftbolagen, distributörerna och slutanvändarna att uppnå effektivare användning av el-energi, *dels* för att utvärdera vilka minskningar man därigenom kan uppnå i elförbrukningen och vilka besparingar och miljövinster man kan uppnå genom att slippa stora, riskfyllda investeringar i nya stora kraftverk och kraftledningar.

Det gäller bl.a. att i Sverige och Norden prova och utvärdera metoder för att uppnå effektivare energianvändning som har visat sig ge goda resultat i andra länder – vid behov efter viss anpassning till lokala, regionala och nationella förhållanden. Exempel på sådana metoder, som vi närmare har beskrivit i vår motion N463, är:

1. Införande av statliga lågräntelån eller räntebidrag som ger investeringar i energieffektiv utrustning samma reala ränta som investeringar i nya kraftverk och -ledningar.
2. Införande av två- eller flerpris-system/tariffer.
3. Införande av regler och villkor inom någon region eller användarsektor som gör det lönsamt med energitjänst-företag som förser sina kunder med energi-tjänster och investerar i effektiv utrustning för detta mot ersättning.
4. Införande av normer för elförbrukning för någon eller några av de vanligaste typerna av eldrivna hushållsapparater.
5. Införande av obligatorisk konsumentinformation, "labeling" för någon/några vanliga typer av eldrivna hushållsapparater.
6. Införande av rabatter till köparna av de energisnålaste hushållsapparaterna av någon/några kategorier.
7. Införande av mer informativa elräkningar inom någon region.
8. Pedagogisk information till producenter, distributörer och användare om effektiv elanvändning, bl.a. med statliga och kommunala arbetsplatser som föregångare.
9. Tillåt företag som skapar överskott av el-energi inom ett område att över-

föra och själv förbruka eller sälja detta överskott till andra förbrukare, var som helst.

Mot. 1989/90
N39

10. Föreskriv som villkor för koncession att kraftbolag måste välja den metod som ger lägsta totala kostnad för att uppfylla sin skyldighet att leverera el till sina kunder. Detta bör kombineras med att kraftbolaget vid varje beslutstillfälle måste begära in anbud på den mängd energi som behövs.

11. Det behövs beteendevetenskapliga undersökningar om hur människor kan motiveras att gå över från elvärme till annat miljövänligt bränsle. Vad bör man erbjuda dem som har kombipanna bl.a. i form av ekonomiska fördelar för att de skall gå över från elvärme till annat miljövänligt bränsle? Vad bör man erbjuda dem som i dag har elpannor och vattenburen värme, t.ex. som rejäla räntebidrag, om de byter till en värmepanna som eldas med miljövänligt bränsle? I vissa tätbebyggda områden är det lämpligt att investera i fjärrvärmecentraler, som eldas med biobränslen. Vad behövs, t.ex. i form av räntebidrag för sådana investeringar?

Vindkraft – en miljövänlig och resursbevarande energikälla

Rena energiproduktionsformer måste gynnas och deras införande underlättas, de har ett mervärde utöver den energi de ger. I flera länder inom EG satsar regeringarna rejält med stöd för att få upp volymen på vindkraftproducerad el. Flera länder har ställt upp nationella mål för vindkraftutbyggnaden och angivit inom vilken tid en viss effekt skall vara installerad.

Vi kräver att Sverige sätter upp nationella mål för introduktionen av vindkraft, med angivande av vilka effekter som skall vara installerade vid vissa årtal. Första målet kan sättas till 200 MW installerad effekt fram till den 31 december 1992, samt 3 000 MW före år 1997. En viktig uppgift blir då att undersöka vilka förutsättningar som måste skapas för att nå dessa mål och hur utbyggnaden kan stimuleras t.ex. genom investeringsbidrag enligt vissa samhällsekonomiska kriterier. En annan uppgift är att skapa de nödvändiga förutsättningarna, bl.a. genom att ge anslag och bidrag t.ex. till utveckling och framtagning av fungerande prototyper och systemlösningar. Vidare bör man genomföra och utvärdera rådgivning till allmänheten i vindkraftfrågor genom att inrätta minst en tjänst som oberoende rådgivare/konsulent.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om system för energiförsörjning och energianvändning inom naturens ramar enligt vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ta vara på vätgasens möjligheter som energibärande,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av FoU-insatser för effektivare energianvändning,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-

tionen anförts om behovet av FoU-insatser för att främja utvecklingen och utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

Mot. 1989/90
N39

Stockholm den 20 mars 1990

Krister Skånberg (mp)

Lars Norberg (mp)